Наше Слово

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК
TYGODNIK UKRAIŃSKI
UKRAINIAN WEEKLY

Рік LXX № 33 (3548) Варшава, 17 серпня 2025 року, Ціна / Cena 7 zł (vat = 8%) INDEKS 366609 ISSN 0027-8254 Інтернет-версія газети nasze-slowo.pl

Фото з сайту prezydent.pl
Автор – Міколай Буяк

Кароль Навроцький і Україна – що говорить його інавгураційна промова? с. 2

Шевченко не пройде? с. 9

Свято культури над Ославою. с. 12

ISSN 027-8254
33
9 770027 825252

eprasa.pl 7ed6586787

Григорій СПОДАРИК
Фото з фейсбук-сторінки Сейму РП / автор Пйотр Моленцький

Кароль Навроцький і Україна – що говорить його інавгураційна промова?

У своїй першій промові як президента 6 серпня у польському Сеймі Кароль Навроцький чітко показав, куди хоче вести Польщу. Він наголосив на важливості національних цінностей, незалежності та консерватизму. Він, зокрема, процитував Романа Дмовського: «Ми – поляки і маємо польські обов'язки». Це важливий знак, адже Дмовський був творцем польського націоналізму і прихильником однорідної національної держави. Його погляди щодо України були дуже критичними. Дмовський не вірив, що українці готові створити власну державу. Він вважав, що такі землі, як Волинь і Східна Галичина, мають належати Польщі, і не підтримував ідеї незалежної України. Отже, згадка про нього в промові нового президента може викликати занепокоєння.

Хоча слід зауважити, що в нещодавній телефонній розмові з президентом України Володимиром Зеленським польський президент-елект підтвердив подальшу підтримку України у зв'язку з триваючою війною, що є наслідком агресії російської федерації. За словами свого речника, Навроцький зазначив, що росія – це неоімперська та колоніальна держава, якою керує воєнний злочинець владімір путін. Він також задекларув, що Україна, яка бореться з кремлівським режимом, може розраховувати на підтримку Польщі.

Разом з тим протягом усієї промови у Сеймі Навроцький жодного разу не згадав Україну – хоча й сказав, що «за нашим східним кордоном триває війна». Він не назвав ані агресора, ані жертву, ані сторону, яку підтримує Польща. Це можна сприймати як свідоме уникнення теми та спробу віддалитися від попередньої емоційної солідарності з Україною. Це також може означати зміну тону у відносинах із Києвом – від братньої підтримки до більш холодного і прагматичного підходу, що базується на державних інтересах.

З іншого боку, президент говорив про потребу зміцнення армії, про роль Польщі в НАТО і про важливість побудови сильної східної частини Альянсу. Це свідчить про те, що регіон – а отже, і Україна – досі має стратегічне значення для Польщі. Співпраця, найімовірніше, триватиме, особливо у сфері безпеки та оборони, але матиме більш обережний і прорахований характер – менше емоцій, більше холодного аналізу.

Така зміна тону може вплинути і на складні історичні питання – наприклад, Волинську трагедію чи статус національних меншин. Посилання на Дмовського може свідчити про жорсткіший підхід у цих розмовах, що може створити напруження у відносинах з Україною.

Офіційна інавгурація Кароля Навроцького викликала помітну реакцію української сторони.

Президент України Володимир Зеленський відреагував на вступ Навроцького на посаду привітанням польською мовою у соцмережах. Його звернення було коректним, з надією на майбутню співпрацю, але мало й чіткий сенс. Зеленський написав: «Україна та Польща

eprasa.pl 7ed6586787

можуть іти шляхом свободи й безпеки лише разом, а також разом з іншими вільними європейськими народами». Це не просто формальне привітання, а заклик зберігати єдність і солідарність перед спільними викликами.

Посол України в Польщі Василь Боднар, який був на церемонії, підкреслив важливість продовження співпраці. Він повідомив, що між Зеленським і Навроцьким вже була телефонна розмова, а український президент запросив польського колегу з візитом до Києва – дата зараз узгоджується. «Ми сподіваємося, що діалог буде конструктивним і продуктивним», – наголосив Боднар. За його словами, Україна вдячна Польщі за чітку і послідовну підтримку у сфері безпеки і очікує, що саме цей стратегічний інтерес визначатиме подальші відносини. Він також зазначив, що наразі ведеться робота над складними історичними питаннями, зокрема ексгумацією польських жертв на території України.

Volodymyr Zelenskyy / Володимир Зеленський
@ZelenskyyUa

Gratuluję Karolowi Nawrockiemu objęcia urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Życzę mu powodzenia w realizacji woli i aspiracji narodu polskiego. Liczę na konstruktywny i bezpośredni dialog dla wspólnych interesów naszych krajów.

Ukraina nadal angażuje się w dobrosąsiedzkie stosunki i obopólnie korzystną współpracę, mającą na celu zacieśnienie naszego partnerstwa i przeciwdziałanie wspólnym zagrożeniom.

Jesteśmy wdzięczni Polsce za jej nieustające wsparcie. Ukraina i Polska mogą podążać drogą wolności i bezpieczeństwa tylko razem, a także razem z innymi wolnymi narodami europejskimi.

12:56 пп · 6 серп. 2025 ·

Зовсім інший, критичний і тривожний голос почувся з боку, наприклад, Ольги Попович, частої авторки на сторінках «Нашого слова». Вона звернула увагу на різку ідеологізовану і конфронтаційну промову Навроцького з націоналістичними акцентами. Особливо важливою стала перша цитата промови – саме слова Романа Дмовського, ідеолога польського націоналізму, який відкрито виступав проти українських прагнень до незалежності. «У промові Навроцький першого зацитував Романа Дмовського. Свого часу саме ідеї Дмовського були вбивчими для українців», – зауважила коментаторка на своїй фейсбук-сторінці.

Попович вважає, що це не випадковість, а сигнал: польська політика може піти шляхом історичного ревізіонізму і національного егоїзму. Це створює нові виклики не лише для польського суспільства, а й для польсько-українських відносин. На цьому тлі особливо помітним стає мовчання Навроцького щодо України. Під час війни, коли Польща з 2022 року була одним із ключових партнерів України, відсутність згадки про українського союзника може сприйматися як свідоме дистанціювання. У поєднанні з цитатою Дмовського і посиленням риторики про «polskie obowiązki» – польські обов'язки перед своєю нацією – це може сигналізувати про зміну тону польської зовнішньої політики – від емоційної солідарності до холодного прагматизму. Україна сьогодні простягає руку – дипломатично, спокійно, але уважно стежить за символами і сигналами. Відсутність прямої згадки про Україну в інавгураційній промові – це теж повідомлення. І тепер багато що залежить від того, чи новий президент Польщі відповість не мовчанням, а конкретними кроками на підтримку партнерства.

Незадовго до інавгурації Кароля Навроцького на пост президента редактори українського видання «Європейська правда» Сергій Сидоренко та Юрій Панченко поділилися своїми думками про його політику і ставлення до України. Порівнюючи Навроцького з попередніми лідерами, Юрій Панченко зауважив, що польський президент – радше кандидат від партії «Право і справедливість» (ПІС) під керівництвом Ярослава Качинського, аніж насправді незалежний політик. З огляду на це, майбутня політика Навроцького буде тісно пов'язана з позицією ПІС. Журналісти пригадали, що під час виборчої кампанії Навроцький неодноразово висловлювався, м'яко кажучи, не надто дружньо щодо України, ставлячи під сумнів перспективи членства України в ЄС і НАТО. Попри це, вони вказували, що у команді нового президента є фігури, які викликають певний оптимізм. Це, зокрема, Марцін Пшидач, який опікуватиметься внутрішньою політикою і має досвід роботи з Україною у президентському офісі Анджея Дуди. Він, за словами журналістів, не вважається антиукраїнським політиком. Це дає надію на збереження хоча б частини проукраїнської лінії. Ще один позитивний сигнал – відмова Навроцького призначити на посаду шефа Канцелярії президента Пшемислава Чарнека, відомого своїми жорсткими антиукраїнськими заявами. Оглядачі наголосили також, що відносини між Польщею та Україною залишаються складними, особливо через питання національної пам'яті, Волинської трагедії та догляду за польськими могилами в Україні. Хоча, як підкресли редактори, цими питаннями більше опікується польський уряд і Міністерство культури, а не президент, і прем'єр-міністр Дональд Туск навряд чи віддасть ці питання в президентський офіс. Журналісти підкреслили також, що між президентами Зеленським і Дудою була персональна «хімія» на користь добрих відносин, але у випадку з Навроцьким її не буде. Втім вони висловлюють надію, що завдяки досвідченим дипломатам та «дорослим у кімнаті» вдасться уникнути серйозних конфліктів. Водночас осінь 2025 року може виявитися політично гарячою у Польщі – внутрішні суперечки між ПІС і опозицією загострюються, і це може відбитися і на відносинах з Україною. Журналісти «Європейської правди» звертають увагу, що у Польщі є два природних союзники – Великобританія і Україна. Підсумовуючи, вони відзначають, що, незважаючи на численні проблеми, спільних інтересів і точок дотику з Польщею все ж більше, ніж розбіжностей. За їхніми словами, треба пам'ятати, що йдеться про сусіда і партнера, який неодноразово демонстрував здатність підтримувати Україну. Важливо шукати порозуміння, розуміти польські побоювання і слабкі місця, але й твердо відстоювати власні позиції. ●

eprasa.pl 7ed6586787

Забіг «Шаную воїнів, біжу за героїв України» у Ґданську

Забіг «Шаную воїнів, біжу за Героїв України» – щорічна традиція, присвячена Дню пам'яті захисників України. Це спосіб ушанувати тих, хто віддав життя за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність держави.

Цьогорічний забіг відбудеться в суботу, 30 серпня.

«Запрошуємо українців долучитися до цієї ініціативи – індивідуально або в рамках локальних спільнот. Пробігти можна у будь-якому місті: подолайте ту дистанцію, яку підкаже вам серце, в пам'ять про полеглого за вільну Україну захисника чи захисницю», – закликають дипломати з Консульства України в Ґданську.

Цьогоріч, зокрема в цьому місті, відбудеться спільний забіг української громади. До ініціативи також можна долучитися, заповнивши відповідну форму за посиланням, розміщеним на фейсбук-сторінці українського Консульства в Ґданську.

Після завершення реєстрації всім учасникам буде надіслана детальна інформація щодо участі в акції.

Під час забігу учасники традиційно закріплюють на футболці ім'я знайомого або незнайомого Героя, який віддав життя в боротьбі з російським агресором у 2014-2025 роках.

Організатори закликають ділитися історіями загиблих у соціальних мережах з хештегами #БіжуЗаГероя_2025 та #забіг2025.

Переглянути історії полеглих захисників та захисниць України можна теж на сайті ukraine-memorial.org.

«Тиждень української культури» у Познані

20-31 серпня у Познані пройде фестиваль «Тиждень української культури». Це буде вже четверта едиція заходу.

Подія розпочнеться 20 серпня з вернісажу виставки «Хата за селом» Юзефа Ігнація Крашевського за адресою вул. Вронецька 14. Початок – о 18:00.

Цього року особливу увагу організатори приділили Василю Стусу – видатному українському поету та дисиденту, який став символом боротьби за свободу слова та національну ідентичність.

«Своєю творчістю та непохитною позицією він надихав і надихає наступні покоління», – читаємо на сторінці заходу у фейсбуці. Тому в рамах фестивалю заплановано теж день поезії «Василь Стус – голос сумління». Відбудеться він 22 серпня (17:00) у Бібліотеці Рачинських, пл. Свободи 19.

23 серпня (12:00) буде представлена виставка дитячих малюнків та вистава просто неба «Коза-дереза» за адресою вул. Дроґа Дембінська 21, Молодіжний будинок культури № 1.

На 24 серпня (16:00) заплановано концерт до Дня Незалежності України, який пройде у внутрішньому дворі Центру культури «Zamek», вул. Св. Марціна 80/82.

На сцені виступлять українські гурти та виконавці, котрі поєднують традицію із сучасним звучанням.

«Це не просто концерт – це момент єдності та гордості. Ми заохочуємо всіх прийти у вишиванках – як символ нашої ідентичності, пам'яті та культури», – наголошують організатори.

Безплатні вхідні квитки можна буде отримати в касах ЦК «Zamek» за кілька днів до концерту.

29 серпня – це день перформансу. Він відбудеться в просторі Республіка мистецтва «Tłusta Langusta», розташованому за адресою вул. Ґварна 11. На подію обов'язково потрібно попередньо зареєструватися, написавши на електронну пошту artclusterinfo@gmail.com.

Фестиваль закінчиться 30 серпня. Цього дня у програмі акварельний пленер у ботанічному саду (вул. Яна Генрика Домбровського 165). Вхід на подію – безплатний.

Всі деталі на фейсбук-сторінці заходу (Tydzień Sztuki Ukraińskiej w Poznaniu 2025).

Виставка українського літературного плаката у Варшаві

21 серпня о 19:00 в Українському домі у Варшаві (вул. Заменгофа 1) відбудеться відкриття виставки українського літературного плаката. Як читаємо у повідомленні, це проєкт на перетині візуального мистецтва та поетичного висловлювання, що досліджує українську мову як «інструмент формування ідентичності, пам'яті та спротиву».

Представлена колекція плакатів охоплює тексти поетів різних поколінь від літературних класиків до сучасних авторів, які сьогодні реагують на війну та трансформації спільного досвіду. Плакати прибудуть до Варшави з Одеси.

«Виставка не лише фіксує тексти, що були написані в різні історичні моменти, але й порушує питання про те, як змінюється інтонація мови під тиском політичних і воєнних обставин», – запрошують до участі у відкритті організатори.

Вхід на виставку в Українському домі – безплатний та без реєстрації.

Літня школа традицій на Підляшші

17-24 серпня Підляський інститут культури в Білостоці та Товариство друзів музею просто неба в Козликах організовують літню школу традицій «Меандри». У програмі заходу – майстер-класи з традиційного українського співу в трьох групах, а також танцю.

Майстер-класи були дуже популярними протягом багатьох років, тому місця швидко закінчилися. Проте кожного вечора о 19:00 організатори запрошують на безплатні лекції, концерти, зустрічі з гуртами регіону та танці.

Детальну інформацію про захід можна знайти у події на фейсбуці (Meandry 2025 – letnia szkoła tradycji). З питаннями щодо літньої школи організатори просять звертатися до Дарія Кришпінюка за тел. 501 753 353 чи мейлом: meandry2025@gmail.com.

«Борщ-Фест» у Кракові

17 серпня у Кракові вперше відбудеться Gremi Борщ Fest – один із найбільших українських вуличних фестивалів у Європі.

На гостей чекає насичена програма з українською музикою. Хедлайнером фестивалю стане гурт «Пацики з Франека». На присутніх чекає також традиційна кухня.

«Бери тих, кого любиш, будь з нами цілий день. Підтримай ЗСУ. Насолоджуйся атмосферою, знайомся з класними людьми, смакуй борщем, вареничками, хот-догами і чебуреками», – запрошують організатори.

Усі зібрані під час події кошти буде передано на потреби захисників України.

eprasa.pl 7ed6586787

Місце й час проведення: TAURON Arena Kraków (літня зона Arena Garden), 12:00-19:00.

Вхід на фестиваль – вільний.

Знищено мурал вдячності Любліну

Нещодавно ми писали у тижневику, що у Любліні створено стінопис «Люблін – місто-рятівник: мурал вдячності». З'явився він на вул. Іґнація Дашинського 19А наприкінці червня як символ вдячності українського народу мешканцям Любліна за підтримку України у війні з росією.

На ньому були зображені вікна будинків, з яких виглядають мешканці міста. Зокрема, одна з намальованих там постатей писала «Дякую тобі, Любліне», інша – тримала табличку з написом «Я люблю Люблін».

5 серпня генеральний консул України в Любліні повідомив, що невідомі особи замалювали мурал. Того дня разом з ініціаторками проєкту, урядом міста Люблін та небайдужими мешканцями міста дипломати відвідали місце створення стінопису. Спільно вони заявили, що «разом обов'язково відновлять символ солідарності, дружби та взаємодопомоги».

«Цей випадок демонструє, що українці та поляки здатні єдиним голосом реагувати на виклики, підтримувати одне одного й іти вперед разом. Попереду – нові спільні ініціативи. Ми продовжуємо стояти пліч-о-пліч. Як було з перших днів – так буде і надалі», – наголошено у повідомленні на фейсбук-сторінці Консульства.

Про інцидент повідомлено поліцію.

Пошкоджено пам'ятник жертвам Волинської трагедії

У селі Домостава в Підкарпатському воєводстві пошкоджено пам'ятник жертвам Волинської трагедії (монумент має назву «Жертвам Волинської різанини»).

Повітова комендатура поліції в Ниську (Komenda Powiatowa Policji w Nisku) отримала повідомлення про його пошкодження у четвер, 7 серпня.

На пам'ятнику намальовано червоно-чорний прапор та напис кирилицею «Слава УПА». На місці працювали поліцейські, які розслідують обставини злочину.

«Правоохоронці вилучили, зокрема, записи з камер відеоспостереження, оглянули місце події та зафіксували сліди», – читаємо в офіційному повідомленні поліції міста Нисько. Усіх, хто володіє інформацією про обставини події, просять звертатися до Повітової комендатури поліції у Ниську.

Після поширення новини в інтернет-виданнях одразу з'явилися коментарі, що у вандалізмі звинувачують українців та підживлюють антиукраїнські настрої. Водночас частина коментаторів звернула увагу на помилки у написі, зауваживши, що літери написано невміло, ніби їх перемальовувала людина, яка не знає кирилиці.

Голова ОУП Мирослав Скірка у коментарі для щоденника «Ґазета виборча» зазначив, що не сумнівається – це була провокація, замовлена націоналістичними групами.

«Її здійснили вони або, можливо, російські диверсанти, а можливо, й ті, й інші», – вважає голова Об'єднання.

Нагадаємо, що скульптура авторства Анджея Пітинського зображує, серед іншого, орла, що палає, а на його крилах написано назви населених пунктів, де загинули польські жителі. Пам'ятник відкрито у липні минулого року. Перед цим тривалий час його не могли встановити в жодній місцевості через вигляд. Одним з елементів пам'ятника є наколота на вила дитина.

Українські дипломати вшанували річницю Варшавського повстання

1 серпня генеральний консул України в Любліні Олег Куць разом з представниками консульства та українською громадою біля пам'ятника невідомому солдатові в Любліні вшанували пам'ять героїв Варшавського повстання.

У Ґданську участь в урочистих заходах, присвячених цій важливій даті, взяв консул Консульства України в Ґданську Олег Височан. Своєю чергою консул Генерального консульства України в Кракові Віталій Сєрєнко відвідав церемонію покладання іноземним дипломатичним корпусом квітів біля могили невідомого солдата на площі Яна Матейка.

Вшанували 81-шу річницю початку Варшавського повстання й українські дипломати у столиці Польщі. Радник-посланник Посольства України Роман Шепеляк поклав квіти до пам'ятника «Мокотув у боротьбі 1944» у парку імені генерала Ґустава Орліча-Дрешера.

Також посол України Василь Боднар взяв участь в одній з урочистих церемоній у місті.

«Українців і поляків об'єднує почуття гідності й любові до свободи. За свободу від московської неволі сьогодні воює Україна, боронячи всю Європу», – читаємо на фейсбук-сторінці Посольства.

Василь Боднар також поклав квіти до пам'ятника, присвяченого родині Федороньків (на фото). Камінь на честь Семена Федоронька та його синів біля православного собору на варшавській Празі був відкритий у 2008 році за участі президента Польщі Леха Качинського.

Нагадаємо: отець Семен Федоронько народився в селі Чертіж біля Сянока в 1893 році, потім його дорога завела до Житомира, а згодом – до Перемишля, де він заснував парафію та став священником. Був капеланом у польському війську для солдатів православного віровизнання. Священника вбили у 1940 році в Катині.

Двоє його синів, підхорунжі Армії Крайової – В'ячеслав і Орест, героїчно загинули в серпні 1944 року під час Варшавського повстання. Третій син Олександр був пілотом 300-го бомбардувального дивізіону Польських повітряних сил у Великобританії й загинув, здійснюючи наліт на Мангайм.

Символічна могила батька та синів розташована на Православному кладовищі на варшавській Волі.

Фото з фейсбук-сторінки Посольства України

Більше новин читайте на сайті: nasze-slowo.pl.
Опрацював на основі повідомлень Павло ЛОЗА

eprasa.pl 7ed6586787

Підготувала Тетяна ДАНЮЧЕНКО

Зустріч Трампа і путіна

15 серпня на Алясці очікується зустріч президента США Дональда Трампа із правителем росії владіміром путіним. Про це повідомив у своїй соцмережі Truth Social сам Трамп та підтвердили в рф.

росія вимагає віддати території

На тлі очікувань у ЗМІ з'явилося багато повідомлень про можливі умови, на яких Вашингтон і москва начебто хочуть досягти угоди про зупинку війни в Україні, які, зокрема, можуть закріпити окупацію росією частини територій.

За даними видання The Wall Street Journal, путін заявив спецпосланцю президента США Стіву Віткоффу, що росія припинить бойові дії в Україні і погодиться на повне припинення вогню в обмін на значні територіальні поступки з боку Києва та міжнародне визнання окупованих територій, зокрема, якщо Україна виведе війська з усієї території Донецької області. У такому разі рф контролюватиме Донецьку та Луганську області, а також Крим, анексований у 2014 році, який москва вимагає визнати своєю суверенною територією.

Європейські та українські чиновники, яких інформували президент Трамп і Віткофф під час серії телефонних дзвінків, висловили серйозні застереження, вважаючи, що кремль не бере на себе жодних суттєвих зобов'язань, окрім зупинки бойових дій. Вони заявили, що побоюються, що путін просто використовує цю пропозицію як тактичний хід, щоб уникнути нових жорстких санкцій та тарифів з боку США, без реального наміру завершити війну.

За словами двох європейських посадовців, Віткофф повідомив, що пропозиція складається з двох етапів. На першому етапі Україна виводить війська з Донецької області, а лінія фронту заморожується. Потім на другому етапі путін і Трамп погоджують остаточний мирний план, який пізніше буде узгоджено з президентом України Володимиром Зеленським.

Трамп визнав, що ініціатива путіна не є проривом, але достатньо приваблива, щоб почати підготовку до двостороннього саміту.

Зеленський неодноразово наголошував, що готовий обговорювати територіальні питання лише після повного й безумовного припинення вогню з боку росії.

У пропозиції путіна питання гарантій безпеки для України та її прагнень до членства в НАТО не розглядалося. У межах пропозиції путін сказав, що його уряд ухвалить закон, який зобов'яже росію не нападати на Україну чи Європу, однак у ЄС до цього поставилися з глибоким скепсисом.

«Маневр путіна, схоже, частково спрямований на посилення внутрішнього тиску на Зеленського, адже багато українців хочуть завершення війни, але водночас виступають проти значних територіальних поступок. Тепер ця пропозиція може спрямувати тиск на Київ, аби змусити його до переговорів і допомогти москві обійти нові санкції США», – пише The Wall Street Journal.

Натомість видання The Washington Post пише, що правитель кремля владімір путін не має наміру повертати Україні окуповані території Запорізької та Херсонської областей в обмін на повне виведення українських військ із Донбасу.

За словами особи, обізнаної з переговорами, росія запропонувала Києву відмовитися від Донбасу, що включає Луганську та Донецьку області, в обмін на припинення вогню, але без будь-яких інших пропозицій натомість.

кремль не бажає повертати території у Херсонській і Запорізькій областях, де російські військові здобутки забезпечили москві цінний сухопутний міст до окупованого Криму, повідомило джерело.

Колишній високопоставлений кремлівський чиновник заявив, що кремль показує готовність зупинити бойові дії, але це не обов'язково означає укладення миру чи повернення територій.

«Політично (кремлю) легше продовжувати війну до остаточного розпаду України, ніж укладати мир. Ось чому вони чіпляються за ідею, що має бути тимчасове, але не постійне перемир'я, а потім тим часом можна буде провести (українські) вибори», – зазначив він.

Україна не піде на територіальні поступки

«Відповідь на українське територіальне питання є вже в Конституції України. Відступати від цього ніхто не буде і не зможе. Дарувати свою землю окупанту українці не будуть», – заявив президент України Володимир Зеленський.

Президент зазначає, що Україна не піде на територіальні поступки росії під час обговорення мирної угоди, але готова до реальних рішень, які забезпечать справедливий і тривалий мир.

Зеленський повідомив також, що будь-які домовленості без участі України є «мертвими рішеннями» та не принесуть миру. Він підкреслив готовність працювати разом із президентом США Дональдом Трампом та іншими міжнародними партнерами задля досягнення миру, який «не розвалиться через бажання москви».

«Усі партнери мають розуміти, що таке достойний мир. Цю війну треба закінчувати, і росія має її закінчити. росія її почала та затягує, не слухаючи ніякі дедлайни, і саме це проблема, а не щось інше», – сказав український президент.

Також він впевнений, що росіяни мають намір «обманути Америку», але Україна цього не допустить: «Наша команда працює з США. Жодного дня ми не зупиняємо комунікацію щодо того, як забезпечити справжній мир. Ми розуміємо намір росіян спробувати обманути Америку. Ми не допустимо цього».

Як зазначив Зеленський, «усі бачать, що жодного реального кроку росії до миру, жодного кроку на землі чи в повітрі, які могли би зберегти життя, немає». Тому він закликав до санкцій та тиску на росію з боку США, Європи, а також інших країн: «Якщо росія не хоче зупиняти війну, значить, треба зупиняти її економіку».

Водночас він відзначив, що дуже цінує «ту рішучість, з якою президент Трамп налаштований зупинити смерті у війні».

При цьому Зеленський додав, що «єдиною першопричиною цих вбивств є бажання путіна воювати та маніпулювати всіма, з ким він контактує».

Реакція Європи

Європейські держави та Україна відповіли на російський план припинення вогню контрпропозицією, яка, на їхню

eprasa.pl 7ed6586787

думку, має стати основою для прийдешніх переговорів між Дональдом Трампом і владіміром путіним.

Як дізналося видання The Wall Street Journal від двох поінформованих європейських посадовців, пропозиція Києва та союзників передбачає обов'язкове припинення вогню перед будь-якими іншими кроками, а також будь-який «обмін територіями» лише на взаємній основі – тобто якщо Україна виведе свої війська з деяких регіонів, росія повинна вивести свої з інших.

«Не можна розпочинати процес, поступаючись територією в розпалі бойових дій», – заявив один зі співрозмовників видання.

Додатково цей план передбачає, що будь-які територіальні поступки Києва повинні бути підкріплені залізними гарантіями безпеки – зокрема потенційним членством України в НАТО, йдеться в матеріалі.

Мета плану, кажуть джерела WSJ, полягає в тому, щоб Європа з Україною встановили спільну червону лінію, яка повинна застосовуватися до будь-яких потенційних переговорів з росією.

Цю пропозицію представили на зустрічі на рівні радників з нацбезпеки. З американського боку в ній брали участь віцепрезидент Джей Ді Венс, держсекретар Марко Рубіо і посланники президента Стів Віткофф і Кіт Келлог.

Європейські представники сказали їм, що майбутнє України не може обговорюватися без України і що Європа продовжуватиме надавати Україні зброю та кошти незалежно від позиції США, розповіло WSJ одне з джерел.

Також лідери Франції, Італії, Німеччини, Польщі, Британії, президентка Єврокомісії, а також президент Фінляндії опублікували спільну заяву, адресовану керівникам США та рф.

Вони привітали зусилля Трампа, спрямовані на «припинення смертей, завершення загарбницької війни російської федерації та досягнення справедливого і тривалого миру і безпеки для України», а також висловили переконання, що досягти цього можливо лише поєднанням підтримки України та тиску на росію.

Європейські лідери попередили США, що готові і надалі діяти в цьому ключі зі збереженням значної військової та фінансової підтримки України, в тому числі через механізм Коаліції рішучих, а також підтримуючи наявні та запроваджуючи нові санкції проти росії.

«Ми поділяємо переконання, що дипломатичне рішення має захищати життєво важливі інтереси безпеки України та Європи. (…) Ці життєво важливі інтереси включають потребу в міцних та надійних гарантіях безпеки, які дозволять Україні ефективно захищати свій суверенітет і територіальну цілісність», – наголошує заява.

Ще одна вимога – Україна має зберегти «свободу вибору власної долі». «Шлях до миру в Україні не може бути визначений без України», – зазначено в документі.

Заява наголошує, що мирні переговори можуть відбуватися лише у разі припинення вогню або скорочення бойових дій, а нинішня лінія зіткнення «має бути відправною точкою переговорів». При цьому європейці наголошують на принципі, що міжнародні кордони не повинні змінюватися силою.

«Ми підкреслюємо нашу непохитну відданість суверенітету, незалежності та територіальній цілісності України», – йдеться у заяві, яка нагадує, що росія порушила свої ключові міжнародні зобов'язання, починаючи зі Статуту ООН і до Будапештського меморандуму.

Заява завершується запевненням у твердій підтримці України, готовності підписантів спільно працювати «заради миру в Україні, яка захищає наші життєво важливі інтереси безпеки».

Також, як повідомляє видання Bloomberg, лідери європейських країн прагнуть провести переговори з Дональдом Трампом напередодні його зустрічі з путіним.

США: «Перемовини варті зусиль»

Віцепрезидент США Джей Ді Венс допускає, що ані Україна, ані росія не будуть задоволені результатами врегулювання війни за посередництва США, однак вважає, що переговори «варті зусиль», навіть якщо це не «спрацює».

Венс зазначив, що в його очах припинення війни в Україні виглядає дуже непростим: «Якщо ви візьмете нинішню лінію зіткнення між росією та Україною і спробуєте знайти якесь врегулювання шляхом переговорів, яке влаштує і українців, і росіян, де вони зможуть жити у відносному мирі, де припиняться вбивства, то це не зробить нікого надто щасливим».

«І росіяни, і українці, ймовірно, зрештою, будуть незадоволені цим, але я не думаю, що ви можете сісти і провести ці переговори без лідерства Дональда Трампа», – додав Венс.

Він переповів слова Трампа після розмови з ним: «Можливо, це спрацює, можливо, ні, але це варте зусиль, це варте того, щоб спробувати, і ми будемо продовжувати використовувати дипломатичний вплив президента Сполучених Штатів, щоб досягти і покласти край цьому конфлікту».

Також Венс впевнений, що зустріч президента України Володимира Зеленського з главою кремля владіміром путіним до зустрічі останнього з американським лідером Дональдом Трампом не була б продуктивною.

Перемовини мають продовжитися із Зеленським

Генеральний секретар НАТО Марк Рютте вважає, що зустріч Трампа і путіна стане перевіркою росії на серйозність намірів завершити війну, однак пізніше переговори мають продовжитися за участі України.

«Наступна п'ятниця буде важливою, тому що вона буде перевіркою для путіна, наскільки серйозно він налаштований покласти край цій жахливій війні. Коли справа дійде до переговорів у повному обсязі, і сподіватимемося, що п'ятниця стане важливим кроком у цьому процесі... Йтиметься про територію. Звичайно, йтиметься про гарантії безпеки, але також про абсолютну необхідність визнати, що Україна сама вирішує своє майбутнє, що Україна має бути суверенною державою, яка вирішує своє геополітичне майбутнє – звичайно, не маючи обмежень щодо чисельності своїх військових. А для НАТО – щоб не було обмежень щодо нашої присутності на східному фланзі», – сказав він.

На питання, чи існує ризик того, що Трамп і путін домовляться про «щось, що винагороджує росію за її вторгнення в Україну», Рютте відповів: «Ні, я не думаю, що ризик існує».

За його словами, «президент Трамп абсолютно непохитний у тому, щоб довести цю війну до кінця, але також і надалі чинити максимальний тиск на путіна».

«І наступна п'ятниця буде важливою, бо це перевірка для путіна, наскільки він серйозно налаштований у всьому цьому процесі, який згодом має продовжитися після п'ятниці за участі України», – підсумував генсек НАТО. ●

eprasa.pl 7ed6586787

Павло ЛОЗА
Фото з фейсбук-сторінки Андрія Сибіги

Сибіга: «Один із пріоритетів – зміцнення взаємодії зі всесвітньою українською спільнотою»

Народний дім у Перемишлі 2 серпня відвідав міністр закордонних справ України Андрій Сибіга, де зустрівся з представниками української громади. Голова українського МЗС побував також у Млинах, де похований автор музики Державного гімну України о. Михайло Вербицький.

Як зазначають представники перемиського ОУП, цей візит мав особливе значення, адже Перемишль є містом-символом співіснування українців і поляків, місцем, де «з покоління в покоління зберігається українська культурна спадщина».

Під час зустрічі міністр Сибіга коротко розповів про плани української держави щодо підтримки зв'язків з українцями, які народжені за кордоном або вимушено там проживають. Зокрема, він говорив про розробку нового закону про подвійне громадянство. Підкреслив, що для України зараз одним із важливих пріоритетів є зміцнення взаємодії зі всесвітньою українською спільнотою.

«Будемо докладати максимум зусиль для того, щоб українці в кожному куточку світу могли розвивати українське та зберігати нашу самоідентичність. У цьому й полягає наша сила. Було цікаво почути, чим живуть наші люди у Польщі, які мають проблеми та плани», – написав на фейсбук-сторінці про зустріч у Народному домі дипломат. Одночасно зазначив, що МЗС України працює над подальшим спрощенням доступу до консульських послуг, розширенням консульської присутності, максимальним підвищенням якості та доступності цифрових послуг.

Міністр також подякував громаді за солідарність, підтримку та допомогу, яку українці в Польщі надавали з перших днів повномасштабної агресії.

«Подякував нашим українцям за збереження нашої ідентичності, культури, мови, традицій та опіку над місцями національної пам'яті. Це світлі, добрі люди з великим серцем та щирою душею. Дякую Вам», – читаємо у фейсбук-дописі голови українського МЗС.

Перед тим, як відвідати Перемишль, Андрій Сибіга разом із послом України у Польщі Василем Боднарем та почесним консулом України в Перемишлі Олександром Бачиком поклали вінок квітів до могили автора музики Державного гімну України о. Михайла Вербицького, що знаходиться у Млинах.

«Наша історична пам'ять – це наша сила. Сила кожного українця та кожної українки. Сила нашої держави», – написав у мережі Андрій Сибіга і зазначив, що МЗС планує створити спеціальну мапу місць історичної пам'яті українців за кордоном. На ній будуть позначені місця, в яких спочивають відомі українці та українки, які доклалися до створення, захисту та розвитку України, її народу та державності. До її наповнення будуть залучені фахівці, громадськість, закордонні дипломатичні установи, українські громади.

«Михайло Вербицький обов'язково буде на цій мапі. Його музику до Гімну ми чуємо кожного дня в Україні. Ба більше, сьогодні в різних куточках світу, де знаходяться українці, наш Гімн теж лунає, прославляючи честь та гідність усього нашого народу, який героїчно захищає нашу Батьківщину та демократичний світ від російських злочинців», – написав міністр.

Також він подякував почесному консулу України в Перемишлі Олександру Бачику за те, що він вже багато років особисто піклується про пантеон у Млинах.

Нагадаємо, що Андрій Сибіга побував у Польщі на запрошення міністра закордонних справ Польщі Радослава Сікорського, з яким зустрівся 1 серпня у резиденції Сікорських Двір-Хобєлін. ●

eprasa.pl 7ed6586787

Григорій СПОДАРИК

Шевченко не пройде?

У мережі «Фейсбук» наприкінці липня з'явився допис націоналістки з Кентшина, де розкритиковано постать Тараса Шевченка і діяльність ОУП. Вона написала, що Шевченківські дні мають антипольський характер, і оголосила про їхній бойкот з боку «зрозумілого широко правого фронту», підкресливши – «Шевченко не пройде».

Це був не перший публічний виступ праворадикальної активістки. У березні цього року після концерту в кентшинському кінотеатрі «Gwiazda», присвяченому Тарасові Шевченку, вона розмістила у соцмережах своє перше відео, в якому гостро атакувала українського поета. Звинуватила його в тому, що в поемі «Гайдамаки» 1841 року він нібито закликав до різанини поляків. На її думку, творчість письменника надихала прихильників Степана Бандери до злочинів проти польського населення у 1943 році. Крім того, жінка розкритикувала воєводську владу та бургомістра Кентшина за дозвіл на організацію, як вона висловилася, «антипольських» заходів.

Під обома публікаціями з'явилося багато коментарів, сповнених ворожості до українців. Прихильники націоналістів надіслали також письмові протести до Кентшинського центру культури, вимагаючи припинити проведення шевченківських концертів.

Як повідомив голова кентшинського гуртка ОУП Андрій Сидор, до організації знову почали надходити сигнали від членів місцевої української громади – особливо людей старшого віку – з проханням відмовитися від заходів, присвячених Шевченкові, щоб не поглиблювати напругу між поляками та українцями. Стурбованість також висловлюють батьки, у котрих діти відвідують уроки української мови, побоюючись за безпеку через атмосферу в місті.

У зв'язку із ситуацією голова кентшинського гуртка надіслав лист до Посольства України в Польщі та Комісії у справах меншин при сеймику Вармінсько-Мазурського воєводства, інформуючи про масштаб атак. Він також висловлює побоювання щодо можливості подальшої реалізації культурних проєктів.

У листі Андрій Сидор нагадує, що шевченківські концерти в Кентшині мають довгу традицію – їх проводили навіть у часи ПНР ще в 60-х роках. Діяч ОУП підкреслює: ніколи раніше у вільній Польщі вони не стикалися з такою різкою критикою та нападами, які, на його думку, мають антиукраїнський характер.

Голова гуртка водночас підкреслює, що діяльність Об'єднання є легальною, зареєстрованою в Державному судовому реєстрі, а метою організації є українсько-польське примирення та побудова взаємної поваги. «Маємо надію, що в майбутньому ми зможемо й надалі реалізовувати наші культурні заходи, зокрема й шевченківські концерти», – підсумовує Андрій Сидор у своєму зверненні, датованому 8 серпня 2025 року.

***

Варто зауважити, що в багатьох академічних і культурних колах вислови, подібні до заяв радикальної активістки з Кентшина, оцінюють як спрощені та антиісторичні. Передусім Тарас Шевченко, який жив у XIX столітті, був поетом-романтиком, а його творчість, зокрема «Гайдамаків», слід інтерпретувати у контексті боротьби із соціальним і національним гнітом часів російської імперії. Поєднувати ці тексти з подіями Другої світової війни є не лише історично хибним підходом, але й шкідливим, адже це призводить до стигматизації всіх теперішніх представників українського народу. Пам'ятники Шевченку розташовані в багатьох куточках світу, наприклад, у Варшаві (відкрито у 2002 році). Ім'ям поета названо вулиці, сквери як у Польщі, так і за її межами. Тому діяльність кентшинської радикалки важко оцінити інакше, ніж як використання складних історичних тем для підігрівання поточної політики та розпалювання антиукраїнських настроїв. Такі звинувачення свідчать не лише про глибоке нерозуміння історичного контексту, а й вписуються в небезпечну риторику націоналістичного реваншу, який не служить ні пам'яті, ні майбутньому.

Тарас Шевченко не був антипольським – навпаки у його житті та творчості багато мотивів, що демонструють емпатію до долі польського народу під царським пануванням. У рукописах письменника є фрагменти, присвячені спільній долі поляків й українців, котрих об'єднувала боротьба проти царського гноблення. Після 10 років заслання Шевченко повернувся ще більш переконаним у необхідності солідарності народів, що потерпали від російської імперії. Тому сьогодні неможливо погодитися з тим, щоб поета представляли як натхненника насильства.

Радикали, зокрема й кентшинські, були б більш правдивими, якби критикували Кобзаря за... антиросійськість. російська пропаганда досі робить все, щоб показати Тараса Шевченка ворогом, і має для цього підстави. Кобзарева поезія досі звучить як заклик до свободи та бунту проти імперського насильства. Вірші, наприклад, «Заповіт» та «Кавказ», знову прочитуються як пророчі діагнози сучасних конфліктів і попередження про духовне поневолення. Й невмируще – «кохайтеся, чорнобриві, та й не з москалями». Тож – не бойкотувати, а читати з розумінням. І ще одне. В Кентшині націоналісти напевно знають, що «розігрівають котлети» (від пол. «odgrzewany kotlet» – повторювати, неправдиво представляючи як нове те, що вже відбувалось раніше – прим. ред.). З такими ж гаслами проти Шевченка вже більше ніж десять років протестують радикальні середовища Любліна. А Тарас Шевченко йшов і буде йти.

У квітні 2023 року в Королівському замку у Варшаві зустрілися президенти Володимир Зеленський і Анджей Дуда. Перший цитував польський гімн, а другий... Шевченка. Це був уривок з поезії «Полякам», вміщений на постаменті варшавського пам'ятника письменнику. І Кобзар знову пройшов, вдало вписуючись у символічну для польсько-української солідарності подію, завжди потрібну та цінну, а особливо – в час розпалу російської агресії, варварства й імперських зазіхань. ●

eprasa.pl 7ed6586787

Степан МІГУС

Діти з України на Вармії і Мазурах

Протягом липня, вже другий рік підряд, діти з України, які з прифронтових територій були переселені на Рівненщину та чиї батьки загинули на фронті чи під час російських атак на цивільні об'єкти, відпочивали в Дитячому будинку ім. Міхала Ленґовського в Ґризлінах, що в Ольштинському повіті.

Загалом шанс «відірватися» хоч на трохи від війни мало цьогоріч, як і минулого року, п'ятдесят дівчаток та хлопчиків віком від семи до дванадцяти років. У першій половині липня у Ґризлінах було 25 дітей і стільки ж у другій половині місяця. Це ініціатива Рівненської районної ради, яка вже третій рік співпрацює з Ольштинським повітом. Програма для юних українців включала відпочинок, поїздки по Ольштину і регіону та виїзди до Ґданська і Сопота, тобто і на море.

– Це дуже велика радість – бачити посмішки цих осиротілих дітей, що мають досвід найстрашнішого нещастя, коли вони можуть хоч на мить відчути спокій і безпеку, – сказав староста Ольштинського повіту Анджей Абако після зустрічі з дітьми. – Ця символічна підтримка підтверджує міцні зв'язки дружби між нашим повітом та Рівненським районом і є солідарністю з українцями у час страшних переживань, принесених цією жахливою війною, особливо для дітей.

Також у липні до ґміни Дивіти, що під Ольштином, приїхала на відпочинок майже двадцятиособова група українського юнацтва з партнерської об'єднаної територіальної громади Головин у Рівненській області. Це діти загиблих військових, тих, хто зник безвісти, та тих, хто нині воює на фронті з російським агресором. Цей приїзд став для молодих українців нагодою для хоча б короткого перепочинку від війни, підкреслила війт ґміни Дивіти Аґнєшка Саковська-Гривняк.

Під час тижневого перебування в дивітській ґміні (діти жили в селі Тулавки) юні українці не лише відпочили, а й налагодили стосунки зі своїми польськими однолітками. Разом вони відвідали Ольштин, Варшаву та Ґданськ. Спільні екскурсії, ігри та вечірні розмови створили атмосферу, в якій вони могли хоча б на мить забути про тягар повсякденних переживань. Багато учасників прибуло із багажем важких переживань, але вже по кількох днях на їхніх обличчях почали з'являтися посмішки. Вони поступово відкривалися для розмов, спогадів та нових дружніх стосунків, котрі, як виявилося, не закінчуються з їхнім поверненням додому, тим більше що це був уже третій візит українських дітей до цієї ґміни. Молоді люди підтримують зв'язок онлайн, діляться фотографіями та навіть роблять внесок у пам'ятну хроніку, яка зростає з кожним роком.

Про дітей з України, а саме Володимира, не забули й кентшиняни, а передусім місцевий гурток ОУП під керівництвом Андрія Сидора, кентшинське староство зі старостою Міхалом Кохановським та управа міста Кентшина з бургомістром Каролем Лізуреєм. З 21 по 26 липня Кентшин приймав майже тридцятиособову групу дітей та їхніх опікунів.

– Дітям вдалося влаштувати чудову програму, бо ми хотіли, щоб вони хоч на якийсь час забули про страхіття війни, – каже Андрій Сидор. – Наші юні гості відвідали Вовче лігво Гітлера у Ґерложі, санктуарій у Святій Липці, кентшинський середньовічний замок і музей, замок у Барцянах, побували біля озера в Молтайнах… Хотілося, щоб в майбутньому підтримкою українських дітей та й взагалі України активно цікавилися в першу чергу наші відділи та гуртки ОУП, та й всі українці. Як би там не було, а ми протягом тижня змогли забезпечити нашим юним гостям все, що хоч на короткий час дозволило їм забути про страхіття війни. За це хочу, зокрема, подякувати самоврядним структурам кентшинського староства та міста.

Діти з Володимира. Фото Андрія Сидора

Про дітей українських воєнних біженців, що виїхали на Вармію та Мазури, дбають теж дорослі українські мігранти. Ольштинський фонд «Два крила UA» проводив літню акцію «Між деревами», →

eprasa.pl 7ed6586787

ПОДІЇ

Степан МІГУС
Фото Степана Сахриня

В ольштинському амфітеатрі розцвіла «Весна»

Народні творчі вокальні, вокально-танцювальні і танцювальні колективи з Коста-Рики, Білорусі, Бразилії, Мексики, Сербії, Гвінеї, Індонезії, Колумбії, Словаччини, Туреччини, США, Угорщини, Швейцарії, Таїланду та Польщі виступали з 15 по 20 липня в Ольштині в рамах XXVI Міжнародних днів фольклору Вармії та Мазур 2025.

Чи не вперше в історії цього престижного заходу не вдалося знайти жодної інформації про участь України в цьогорічному міжнародному святі музично-танцювальної народної творчості, хоча раніше українці були бажаними учасниками і отримували гарячі оплески на чи не всіх попередніх фольклорних заходах. Приїздили учасники фольклорних народних колективів з Луцька, Львова, Рівного, Сум, Черкас.

Українці все-таки заявили про себе – і то на фінальному концерті-закритті цього заходу, який відбувся 19 липня в Ольштинському амфітеатрі ім. Чеслава Нємена, який, до речі, мав маму-українку, що не розголошувалося, і – особливо в молодості – захоплювався українськими піснями.

Захід почався 15 липня парадом учасників по Старому місту Ольштина, але українців там ще не було. Та на кульмінаційному концерті українська «Весна» все ж таки з'явилася і розцвіла.

«Весна» – це фольклорний народний танцювальний ансамбль, в якому танцюють як малеча, так і молодь – діти українських воєнних біженців, які знайшли собі прихисток в Ольштині та його околицях. Колектив організувала відома сумська хореографиня Єлизавета Татарченко, яка колись неоднократно привозила з Сум до Ольштина – і не лише на цей престижний захід – танцювальні гурти з Сум.

– Ми багато років співпрацюємо з головним організатором цього ольштинського міжнародного заходу, тобто з Культурним об'єднанням Ансамбль пісні і танцю «Вармія» в Ольштині, і я звернулася до них. Вони прийняли мою пропозицію, – скромно пояснює Єлизавета Татарченко.

Майже півгодинний виступ «весняних» юних українців, який традиційно закінчився всесвітньовідомим гопаком, захопив півторатисячну публіку.

У рамах Днів фольклору також відбувся XXXI Національний конкурс польських танців «Вармія 2025», в якому участь взяло понад 300 учасників. ●

скеровану до наймолодших воєнних біженців з України. Програма спрямована не лише на інтеграцію та забезпечення якісного відпочинку, але й на підтримку батьків, які можуть безтурботно зосередитися на своїй роботі під час заходів.

– Біженці особливо вразливі до різних видів залежності, – пояснює голова фонду киянка Тетяна Ревенко. – Діти часто залежні від телефонів та всякого роду гаджетів. Те саме стосується польських дітей, але для мігрантів це більш серйозна проблема, оскільки їхні батьки багато працюють.

Представники Рівненської райради – Дмитро Лисенко і Василь Тимощук – з лікарями та керівництвом міської лікарні Ольштина. Фото Степана Мігуса

Зустрічі проводилися для двох вікових груп: для дітей 6-10 років та 11-13 років. Програма включала тематичні прогулянки, майстер-класи, забави на свіжому повітрі та перегляди фільмів. Наймолодші учасники не сумніваються – це краще, ніж «сидіти в телефонах». Кампанія тривала до 16 серпня. Проєкт профінансовано з бюджету Ольштина.

Ініціаторами поїздок дітей з Рівненщини до Польщі є представники Рівненського району та його голова Василь Тимощук. Це, зокрема, з його ініціативи розширюється коло партнерів рівненських об'єднаних територіальних громад з ґмінами Вармінсько-Мазурського воєводства. Нещодавно Василь Тимощук і керуючий справами виконкому Рівненської райради Дмитро Лисенко відвідали Ольштин, де в лікарнях, зокрема міській, розмовляли про можливість реабілітації українських фронтовиків, які були поранені під час бойових дій з російським окупантом. ●

eprasa.pl 7ed6586787

Павло ЛОЗА
Фото автора статті

Свято культури над Ославою

Ансамбль пісні і танцю «Ослав'яни»

Уже 33-й раз у селі Мокре Сяноцького повіту відбувся захід для шанувальників музики, ремесел та народної культури «Свято культури над Ославою». Окрім місцевих фольклорних колективів, на «Святі» виступили гості з Команчі, Сянока, Перемишля та Ґорлиць.

9 серпня, у перший день заходу, поціновувачі театру мали змогу побачити театральне дійство, у яке вплетено бойківські історії. Його презентували актори Наталя та Іван Довгалюки. Також виступив гурт карпатської пісні «Відимо» із Сянока. Ця подія відбулася в незвичайному просторі мистецької стодоли в селі Морохів, що біля Мокрого. Слід додати, що традицією заходу стали майстер-класи для наймолодших, які теж проходять у стодолі.

Самі ж діти були одними з учасників недільного концерту, котрий відбувся вдень 10 серпня біля пожежної частини в Мокрому. Звісно, дитячий гурт «Малинячок» з Мокрого зібрав найбільше овацій від публіки, зокрема своїх батьків та дідусів з бабусями.

Цього дня серед виконавців, які виступили перед публікою, були теж мокряни – ансамбль пісні й танцю «Ослав'яни» та гурт «Сьпіванка», колектив «Лем Ми» з Команчі, ансамбль народного танцю «Аркан», що діє при перемиській школі імені Маркіяна Шашкевича. На завершення свята перед публікою виступили рок-гурт «Вовча зграя», у складі якого грають учні перемиської «шашкевичівки», та фолкгурт «Бур'ян» з Ґорлиць.

Більше про «Свято культури над Ославою», зокрема перший день заходу, розповідає Мирослав Фаль, голова Сяніцького відділу Об'єднання українців у Польщі.

– Небагато літніх українських заходів вводять театральну виставу у свою програму. Можливо, й жодний. «Свято культури над Ославою» містить саме цей компонент. Звідки взялася ідея?

– Ідея театрів у стодолі у Морохові виникла близько 15 років тому в співпраці з Театральною студією з Цешина та її головою Богданом Слупчинським. Він приїхав до нас і проводив польове дослідження, опитуючи старших жителів регіону. Також був актором і режисером у студії. Досліджуючи наш регіон та село, автори студії також організовували театральні майстер-класи для дітей. Після майстер-класів була навіть створена спільна вистава Театральної студії Цешина та Ансамблю пісні і танцю «Ослав'яни» з Мокрого. І відтоді театр став невіддільною частиною «Свята культури над Ославою».

Мирослав Фаль

– Я знаю, що протягом багатьох років театральні заходи збирають велику публіку.

– Так. Думаю, що на унікальну атмосферу теж впливає місце, де відбуваються вистави – стодола у Морохові. Там є спеціальна сцена, простір для глядачів і все, що має бути у справжньому теа-

eprasa.pl 7ed6586787

Ведучі концерт

Дитячий гурт «Малинячок»

трі. Готуючи наше «Свято», завжди прагнемо, щоб це був український театр з українськими виконавцями. Намагаємося об'єднати українських та польських виконавців у одному заході. Ми маємо контакти з різними театрами в Україні. Але цього року я подумав: оскільки в нашому регіоні мешкають українські біженці, які є акторами, варто їх запросити до нас. Вони не можуть займатися своєю професією в Україні. Тому цього року на святі виступила подружня пара акторів, котрі зіграли виставу «Бой&Ко», засновану на надзвичайних історіях бойків. Ця вистава була справді дивовижною.

– Якою є аудиторія цих вистав?

– Це різні люди – місцеві жителі, туристи, поляки, українці, представники української меншини. Іноді серед глядачів присутні люди, які навіть не розуміють української мови. Але вони приходять на вистави. Я думаю, що це через місце, атмосферу, театр та українську культуру. Навіть якщо хтось не розмовляє або не розуміє української, він все одно може багато чого навчитися, спостерігаючи мову тіла.

– Напевно без «Свята культури над Ославою» не було б такого місця зустрічей у Морохові?

– Стодола в Морохові – це музей, заснований покійним Пйотрем Клаєю, після смерті якого «Tygodnik Sanocki» написав про нього статтю «Поляк з лемківською душею – пам'ять про Пйотра Клаю з Морохова». Він справді був поляком, але відвідував нашу православну церкву в Морохові та був дуже залучений до українських справ. Він досліджував українську ідентичність. У такий спосіб зродилася ідея переобладнати стодолу під місце зустрічей. Так сталося, що колись там було сіно та солома, а сьогодні є сцена та місця для глядачів. Пізніше до стодоли почали приносити старе сільськогосподарське приладдя тощо. І так ми продовжуємо розширювати колекцію музею. Окрім зустрічей, до програми «Свята» додаємо майстер-класи зі співу та гри на народних інструментах. Дітям дуже подобається атмосфера. Цього року перед виставою в Морохові діти подарували публіці одну з пісень, яку навчилися грати та співати на майстер-класах. Минулого року наймолодші учасники демонстрували свої вміння під час «Свята» на сцені в Мокрому. Думаю: «Свято культури над Ославою» поєднує майстер-класи, світ театру та концерти.

***

Серед гостей, які цього року відвідали «Свято культури над Ославою», були Ернест Новак – мер міста та ґміни Загір'я, Кшиштоф Бриндза – голова міської ради в Загір'ї, Едвард Монка – директор Міського та ґмінного центру культури й спорту в Загір'ї, греко-католицькі священники: отець Мирон Михайлишин, отець Богдан Кішко, який є парохом греко-католицької парафії в Мокрому, отець митрат Юліан Феленчак – парох православної парафії в Морохові, Кшиштоф Василик – депутат ради міста і ґміни Загір'я та водночас сільський голова Мокрого, Мажена Онишканич – директорка недержавної початкової школи в Мокрому, Ігор Горків – заступник голови ОУП – та інші діячі Об'єднання з Підкарпатського воєводства. ●

Іван та Наталя Довгалюки. Фото Мирослава Гаврильця

Ансамбль народного танцю «Аркан»

eprasa.pl 7ed6586787

ІСТОРІЯ

Мирослава ОЛІЙНИК
Фото з сайту uinp.gov.ua

Шляхетна графиня

Софія Караффа-Корбут

«…головне в житті є тільки праця, віра, честь – та добра пам'ять по тобі, що теж живе недовго…»
(Софія Караффа-Корбут)

Народилася видатна художниця 23 серпня 1924 року у Львові, так що минулого року відзначалося її славне 100-річчя. Вона проілюструвала близько 60 творів українських авторів, кожну четверту дитячу книжку, що видавалася в Україні, – цей факт говорить сам за себе. Вони вийшли тиражем понад шість мільйонів примірників.

Софія походила із сім'ї Петра Караффи-Корбута (білоруса за національністю, який належав до давнього шляхетського роду) та Марії Берези (двоюрідної сестри Іларіона Свєнціцького). Проживаючи у Франції, подружжя невдовзі роз'їхалося: батько емігрував до США, а вагітна мати повернулася до рідного села Куткір на Львівщині. Тут проходили дитячі роки Софії. Без батька, зате «другою мамою» називала рідну сестру мами Євгенію.

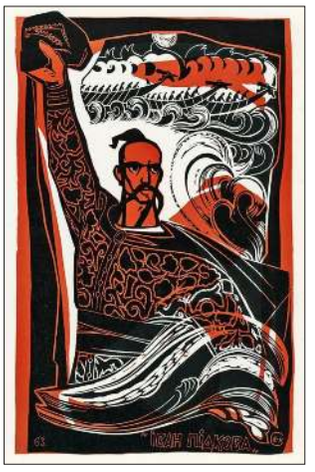

Мистецький талант дівчинки проявився змалечку – малювала пташок, тварин, квіти – всі стіни домівки були розмальовані. А ще любила ліпити різні фігурки. В чотири роки читала дитячі журнали, а в шість – пішла до школи.

Після початкової школи навчалася майбутня художниця у Львові в жіночій гімназії сестер василіянок. Коли у 1939 році гімназію закрили, поїхала продовжувати навчання у місто Стрий. Почалася війна, і знову навчання перервалося. Повернувшись у Львів, 1942 року вона вступила у Державну мистецько-промислову школу. Ще навчалась у (нині) коледжі імені Івана Труша, а вищу освіту здобула у Львівському інституті прикладного й декоративного мистецтва. Офіційну роботу розпочала на Львівській скульптурно-керамічній фабриці, але через погані умови невдовзі залишила її.

Художниця мала не тільки сукупність численних талантів, вона була жінкою, серце якої було переповнене коханням. До нестями закохавшись у на 12 років молодшого Богдана Гориня, автора книжки «Любов і творчість Софії Караффи-Корбут» (2013 р.), не зазнала взаємності. Подарувала йому 122 свої мистецькі роботи. Між ними була тільки дружба, та письменникові стали відомі всі її «вершини і падіння». Автор мав сміливість опублікувати листи-зізнання Софії до нього.

У мистецькому середовищі цю поставну жінку величали графинею. Як згадує письменник Микола Петренко: «Софія свою долю сприймала із незвичною гідністю: в її поведінці, у вчинках, манері поводитися і говорити було щось направду вишукане і виняткове – і то поєднане із своєрідною вродою, карбованою характеристичними особливостями». До речі, до створеної молодою художницею серії малюнків «Про Марічку невеличку» вірші для дітей з такою назвою написав саме Микола Петренко.

І під час навчання, і вже потім Софія Караффа-Корбут спробувала свій художній талант майже у всіх видах образотворчого мистецтва: декоративне мистецтво (наприклад, тематичні вітражі), станкова графіка (серії «За мотивами творів Тараса Шевченка», «Із іскри полум'я займеться», «Рідні Карпати»), пробувала свої сили в мозаїці. Її дипломна робота – таріль «Богдан Хмельницький» – досі зберігається в музеї Львівської академії мистецтв.

Та найбільшою творчою спадщиною є книжкова графіка. Її ілюстрації у техніці гуаші прикрасили книги таких авторів, як Степан Васильченко, Остап Вишня, Андрій Волощак, Леонід Глібов, Павло Грабовський, Оксана Іваненко, Андрій Малишко, Марія Пригара та багато інших. Тісно співпрацювала із видавництвами «Каменяр», «Веселка», «Дніпро», «Державним видавництвом дитячої літератури».

Вершиною творчості талановитої жінки, представниці руху шістдесятництва, є її графічна Шевченкіана. Богдан Горинь у наступній книжці «Графічна Шевченкіана Софії Караффи-Корбут» (2014 р.), приуроченої до 200-ліття від дня народження Кобзаря та 90-ліття видатної інтерпретаторки, проаналізував її твори з рядками поезій Шевченка. Понад 100 ліногравюр до «Кобзаря», зроблені протягом семи років, – шедеври, яким нема порівняння. Зберігаються вони у колекції Національного музею Тараса Шевченка. На престижному конкурсі в Канаді ці роботи отримали найвищу оцінку. Дослідники творчості Софії Караффи-Корбут називають її найяскравішою інтерпретаторкою поезії Тараса Шевченка в українській графіці. Вміло використовуючи елементи українського

eprasa.pl 7ed6586787

народного мистецтва, вона будує цілі комплекси композицій. І не тільки в Шевченкіані.

«Лебединою піснею» художниці стала драма-феєрія «Лісова пісня» Лесі Українки, малюнки до якої світ побачив вже після її смерті. Праця над цими малюнками тривала чотири роки. Також заслуговують відзнаки ліногравюри «Лісовик і Мавка», «Русалка», «Я сплю», композиції «Я на вбогім сумнім перелозі буду сіять барвисті квітки», «Полетить воно по світу, наче тая вільна птиця». Поетичні образи птахою переносяться у відтворені малюнки – це можна назвати співголоссям творців. Всі образи – мужні, вольові, сміливі постаті, з потужним українським характером. Для створення цих образів авторка віддає не тільки свій хист, але й невичерпну духовну енергію – «Силою уяви художниця перетворювала словесні образи в зримі, графічні» (Богдан Горинь).

До робіт-шедеврів відносяться й роботи, звернені до творчості Івана Франка. Наприклад, унікальні ілюстрації до поеми «Іван Вишенський», праця над якими тривала тринадцять років. Майже всі Франкові твори для дітей виходили в світ з її ілюстраціями – славнозвісний «Лис Микита», «Грицева шкільна наука», «Малий Мирон».

На жаль, за життя Софія Караффа-Корбут не отримала від держави жодної нагороди. Щоправда 1995 року її кандидатуру було висунуто на здобуття Державної премії імені Тараса Шевченка, але… її ім'я не «знайшлося» у списках. У 2011 році видавництво «Каменяр» видало «Кобзар» Шевченка, проілюстрований малюнками художниці.

Цікавою сторінкою у житті Софії Караффи-Корбут було листування з митцем із Польщі Левом Ґецом, про що, власне, дізнаємося із книжки Богдана Гориня.

Листування двох митців розпочалося 1968 року після відвідин Ґецом Києва та Львова. Ознайомившись із творами художниці на шевченківську тематику, він палко забажав листуватися з нею. Це було своєрідне творче листування. Не знала Софія, як боліла Ґецові доля України, її історія та культура. (Із листа до Софії: «…живу на чужині, де говорю сам до себе рідною мовою».) Надсилав їй свої художні роботи (рисунки Кракова, де проживав), ділився своїми досягненнями: у США є 108 праць, в Італії – 814, у Кракові – 500. А до Софії писав: «Ви, Софіє, перша удостоїлась ілюструвати Шевченка, і весь народ повинен бути вам вдячний!» Захоплювався всіма її ілюстраціями, які отримував. Відчував, як листи від талановитої жінки додавали йому сили до життя, хоча вони не бачилися ніколи.

Та не про все можна було тоді писати – їхні листи перечитували спецслужби ПНР. Такі тоді були часи…

Про Софію Караффу-Корбут написала книжку і відома львівська письменниця Оксана Думанська – «Графиня

з Куткора» (2004 р.). Це своєрідний літопис найвідомішої української ілюстраторки. Через спогади її сучасників читач проживає життя великої Людини, яка безмежно любила інших, віддаючись творчій праці до кінця, аби у спадок залишити самобутні графічні композиції.

Виявляється, що «графиня» писала і вірші, які чекають на впорядкування.

Славне 100-річчя від дня народження Софії Караффи-Корбут відсвяткував того року Львів. Відповідальну місію у відзначенні ювілею виконав Львівський національний літературно-меморіальний музей імені Івана Франка (Дім Франка), директором-отаманом якого є літературознавець, франкознавець Богдан Тихолоз. Мова йде про роботу над реставруванням та оцифруванням робіт художниці з фондової колекції Дому Франка. До речі, саме в цьому музеї була остання прижиттєва (до 70-річчя) виставка її творів. Звідси її і проводжали в останню путь – 29 листопада 1996 року.

Однією з подій була виставка «Софія Караффа-Корбут. Повернення» – цілий проєкт, реалізований у партнерстві із Фундацією ЗМІН. Як доповнення до виставки – Кураторська екскурсія керівниці проєкту Марти Волошанської.

Варто згадати і про відзначення ювілею художниці в краєзнавчому музеї міста Буськ – усний журнал «Каріатида української графіки XX ст.».

Заслуговує добрих слів і музей Софії Караффи-Корбут у родинному селі. У залах музею було виставлено багато робіт – кераміка, графіка, а також родинні фото та стіл, за яким працювала мисткиня. Під час ювілейного вернісажу виступили мистецтвознавці та дослідники життя і творчості художниці, аби донести до майбутніх поколінь інформацію про її непересічний талант та вагомий внесок в українську культуру.

На могилі мисткині в Куткорі височить пам'ятник з чорного мармуру роботи заслуженого діяча мистецтв, скульптора Івана Микитюка – хрест, а під ним зображення Мавки, що простягає руки до неба. ●

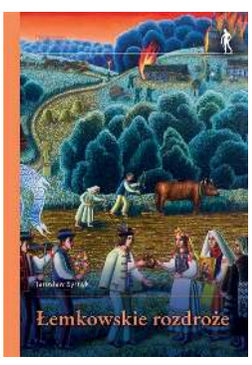

Рекомендуємо придбати книгу професора історії та працівника Інституту етнології та культурної антропології Вроцлавського університету Ярослава Сирника – «Лемківські перехрестя».

У своїй книзі професор взявся за кілька ключових дослідницьких завдань, як-от аналіз впливу подій 40-х років минулого століття на настрої лемків, їхню участь у різних формуваннях і подальшу міфологізацію цих подій.

Історик також розглядає, як цей досвід зараз використовують для створення образу, серед іншого, ідентичності нащадків переселенців з Лемківщини.

Ви можете замовити її у видавництві:

Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Pl. Uniwersytecki 15, 50-137 Wrocław

Та інтернет-книгарні: **тел. 71 375 2809, 518 355 632**

eprasa.pl 7ed6586787

Марко ПОСТІВ-ЯРУГА

Істинна и байкы о волоскій кольонізациі

Продовження з попереднього номера

Русинскє Мястко – русинский Тилич

Чайковскі Тилич має за польску осаду, але документы з 20 серпня 1636 р. бесідуют, же аджи в XVII столітю то Полякы сут в нім меншыном, же то іх треба было хоронити драконьскыма правами. Документы выразно вказуют, же в Тиличы, так само як скорше в Мястку цілий час найбільше было Русинів. Мястко покликано до жытя 10 вересня 1363 р., того дня Казимир Великий надає му містецкы права. Єст старше, скорше існувало яко село, 22 мая 1359 р. король Польщы Миколайови з Мястка зозвалят заложыти Пташкову. Не розумію як можна бесідувати о польскых коренях Мястка-Тилича, кєд джерела радят чысто што інше. Шовтысами Мястка до XVII в. были Русине, в 1615 р. краківский єпископ Пйотр Тиліцкі (зато русиньскє Мястко стало Тилічом) в суді выточыл справу: *Фьоренсови* (*Fiorensowi*- хыбаль блуд копісти, мало быти Федорови?) *и* ***Прокопови Воргачам*** (адже Русинам) *о неправильне хоснуваня ся вітоством давнього Мястка. Вітове передложыли оригінальний документ списаний на пергаміні, выданий Казиміром Великым в Кракові 10 вересня 1363 р. Документ осмотрений был оригінальном королівском печатьом*.[4] Тилич не был малим містом, в 1662 році жыло в нім 352 мешканців, веце як в Грибові, Кросьцєнку ци Пивничній (274 – 274 – 272). Додам, же хоц греко-католицкого пароха о. Івана Федоровича в 1640 р. примусово перенесено з Тилича до Мушынкы, а старинну церков Мястка-Тилича розобрано 6 лютого 1682 р., то Русине з Тилича не пропали. Нову збудувано аж в 1743 р., та зразу молило ся в ній деси з 300 осіб, а римо-католицка парохія мала товды лем зо сотку вірных (понад 100 років была єдином в місті). Додам, же в Тиличы-Мястку, нибы то місті з польскыма корінями, в 1880 році жыло 997 греко-католиків, 264 римскых католиків та 131 Жидів.

Часом Волоска міґрация и без Волохів єст волоска

Зерняток промавляючых за представниками нибы то волоской міґрациі заселяючыма польскы села Чайковскі має до фраса. Хоче жебы сами в нас закєлкували, то свого роду зозулчыны яйця підшмарены до лемківского гнізда. Сес історик правду бесідує, кєд пише, же: *назва Ганчова не вказує на єй рускє ци волоскє походжыня* (с. 41), але ани не йойкнул, же єй корені сут німецкы. Зато гітлерівці в сороковых роках XX столітя бадали кілко нордицкых прикмет мали ищы жытелі того села. Цілы його *Студия над Лемківщыном* наіжены сут того роду «доказами» на то, же на Лемковині перед Волохами жыли нибы то Полякы. Штоправда то правда, не бесідує же Ганчова єст польска, подає лем, же має нерускы и неволоскы корені. Барз добрі знає, же чытач необізнаний з історийом подумат лем єдно. В цілій книжці барз твердо бесідує о Волохах, хоц має сьвідоміст того, же шовтысе з придомком Волох носят неволоскы імена. Квітує тото барз коротко так: *Рускы імена ничого ту не пояснюют* (с. 51), та скоро переходит над тым проблемом до волоского порядку. Не розводит ся над рускыма іменами, они справді не лем же не поясняют ничого, а бороздят волоскій міґрациі. Рахує, же чытач сам ся здогадат, же Волохы пришли на Лемковину юж порущены. Заєдно того не буде повідати, каже ся додумати, же хоц рускы мают імена то и так сут Волохами, а не Русинами.

О іншых Волохах и волохах (адже волхвах)

Кошеля справді не єст тожсама з тілом, але «*Руснак*», «*руснацкій*» *єст блискє назві* «*Русин*», «*русинскій*» та барже тожсаме як Мазур, Вісьлянин и Кашеба. Додам, же Чайковскі, бесідучы о нетотожности Русина и Руснака, додал цікаву заувагу: *Верну до того ниже при бесіді* ***о Волохах, волохах*** *(Мапа ч. 2*). О диво, сеса мапа додана єст медже стороном 100 а 101, а пише о ній на 103. Пише о Волохах и волохах, бо барз добрі знає, же товды барз часто волохами называно пастырів. Твердит, же: *В документі напечатанім през Зіеленіевскіего бесіда єст о суджыню підданых хлопів звычайом іншых сіл находячых ся в сусідстві, «in quibus Valachi seu pastores ovium* (***серед них Волохы, адже пастухи овець*** – с. 52)». Так сесе замотал, же не знам, што хотів повісти, вшытко ся прояснило кєд дошмарил сесе: *То єдиний знаний мі документ, в котрім,* ***термін Волохы (Valachi) был тожсамий з пастирями овец***. Того рода доказів на то, же волох и пастир сут сынонімами, єст веце, але не бракує такых, котры не хочут о тім знати, бо то барз міцно бє в тезу волоской міґрациі. Фурт будувана єст з так великым мозольом, підперают єй як лем можут, жебы не впала, додают сьвіжого тлену. Кєд прихильник волоской міґрациі на того рода джерело трафит (якого Чайковскі нашол в праці Зіеленіевскіеґо), обходит го великом кєром, бо хоче крачати од «доказу» до «доказу» потверджаючого існуваня волоской міґрациі. То и так чудо, же сес з стороны 52 напечатано. Чайковскі наводит го без перекладу, лем в оригіналі, та трактує го яко одступство од загально обовязуючой нормы, яко выняток, такый выбрик натуры. Наводит сес запис не для неґациі волоской міграциі, а для єй подтверджыня, хоче жебы в нашых умах лем она царювала яко істинна. Хыбаль знає, же штораз менше Лемків тямит, же в старинній коляді бесіда была не о трьох царях, а о «**волхвах**», адже мудрецях зо Сходу идучых з Вифлеєма, гнеска зовеме іх царями або королями. Од „волхвіл" юж

eprasa.pl 7ed6586787

лем крочок до волохів, а ту сме юж дома, адже в рускым праві, в котрім шовтиса называно князьом. Высновок єст простий як будова цепа, слівця: шовтис, князь и волох сут синонімам, адже не мож іх лучыти з Волохами-Румунами.

Не лем сес історик на істинну смотрит през волоскы окуляри, кєд утримує, же: *Запискы Пільзненьскы голосят, же в 1490-91 р. в Бескиді (Нискым) з нагоды острой зимы вигинулы* ***Волохы*** *зо своіма отарами (…). Значыт, же Волохы зимували в Бескыдах, та же люди жыючых ту было барз недуже, кєд не змогли найти помочы* (с. 161). Чайковскі всядываль, де лем може, видит на впів дикых Волохів-Румунів, в наведенім тіж. По-мойому найправдоподібнішше иде ту о звиклых мешканців сіл осадженых на волоскым праві. В очах долинянина, який записал наведены рядкы, люде, якым не вдало ся пережыти зимы, не были Волохами-Румунами, а пастирями, адже волохами. Писар назвал іх волохами (адже пастухами), бо барз добрі знал, же податок платили уцями, а не зерном як долиняне.

Санч а волохы и Волохы

По-мойому в 1395 році в Новым Санчы Русин Митро з Ґорая нашым предкам роздал 100 гривен, але Чайковскі сесу подію лучыт з найіздом Волохів на Старий Санч, котрый мал мати місце в 1406 р. Утримує, же купил мир для спокоя бесіды трьох володарів, але сесых 100 гривен могло піти до рук волохів, адже пастухів. Чайковскі покликує ся на не быле кого, на Яна Длуґоша (першого польского історика). Сперат ся на сесы його слова: *Волохы (…) нарід звиклий жыти з ґвалтів, занимаючый ся выпасом худобы, выпасом овечых отар, з Альп одділяючых Мадярів од Короліства Польского, в котрых мают свойі паствиска та мешканя, чысленно до Старого Санча нечемно в ночы глошли и місто окрали, мешканців вбивали и зброю забрали* (с. 158). Длуґош виразно бесідує, де жыли и де пасли свої отары (*в Альпах одділяючых Мадярів од Короліства Польского* – адже не в Бескыдах и не в Сяніцкій Землі од давна юж належащых до Польшы, а деси дальше, додам, же Альпами называно товды и Карпати), а Чайковскі знає своє: *З повишшого мож витягнути два роды высновків: а) позитивны, б) неґативны.*

ад а) Інформация має в собі деякы барз важны даны будучы прикметами жытя Волохів.

ад б) Не знатя одкале Длуґош дізнал ся о тій напасти, котра не єст потверджена. Кілко треба было бы мати люди, жебы в ночы вдерти ся до міста, сфорсувати муры и брамы, ***прецін сесы люде сут кочовиками и не мают одповідньой збройі****. Зо згляду на то, же до напасти мало бы дійти на долго до народин Длуґоша,* ***до сесой інформациі належало бы підійти барз обережно. Высновкы:*** *кєд было бы так, то значыло бы, же* ***Волохы в великых групах, што найменше од початку XV століття, жыли в бескидскых лісах****. Але мож было бы бесідувати лем о великых кочовничых хордах, а о такых знаны нам джерела не бесідуют. З другой стороны* ***інформациі той не мож не брати під розвагу****, бо в 1305 р.* (мало быти 1395 р.) *Волохы переходили през Новий Санч, та краще было ім заплатити, ниж наражати королів на небезпеку* (с. 159).

Што ту мож ищы речы, хыбаль лем тото, же в 1395 р. Митро з Ґорая, Русин бывшый королівскым *supremus marszalkus regni*, адже найвышшым маршалком короліства, підготовувал в Новім Санчы барз важну стрічу Ягайли и Витольда з Сиґізмундом Люксембурскым. Залежало му, жебы Польща могла вказати ся з як найліпшой стороны, кєд бідны Русине пришли до богатого Русина, то ім поміг, дал 100 гривен, жебы зо Санча пішли. Того рода доказы Чайковского мают вартіст глонішнього сьнігу, вшыткы знают, же давно тому стаял, але не бракує такых, котры на нього будут ся покликувати и так го підколоруют, же годен зморозити нашы русиньскы корені. ●

4. Тамже, с. 175.

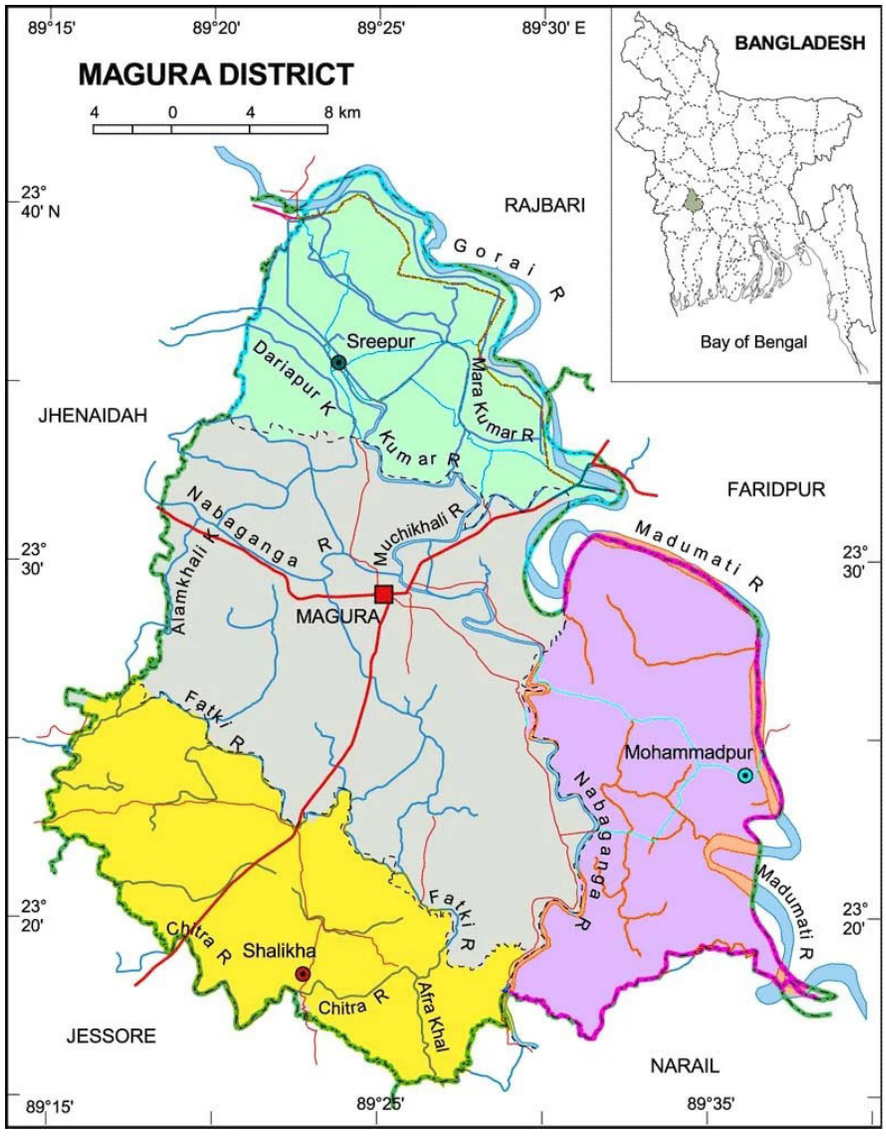

eprasa.pl 7ed6586787

eprasa.pl 7ed6586787

ПАМ'ЯТАЙМО ПРО ЯВОЖНО! Управа гуртка ОУП та Парафіяльна душпастирська рада УГКЦ у Катовицях повідомляють, що в суботу, **27 вересня 2025 року, о 10.00 в Явожні, в лісі біля пам'ятника, відбудеться божественна літургія та панахида в наміренні жертв Центрального табору праці Явожно.** Сердечно запрошуємо всіх небайдужих до участі у спільній молитві.

Від імені організаторів – Іван Зрада, тел. 660449733.

Наше Слово **Adres:** Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa, tel.: **biuro redakcji** – tel./fax 22 677-88-10, +48 510-162-854, redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46, redakcja – 22 677-84-45. **E-mail:** redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl Internet: www.nasze-slowo.pl **Kolegium Redakcyjne:** Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk. **Zespół redakcyjny: pełniący obowiązki redaktora naczelnego** – Paweł Łoza, **sekretarz** – Tetiana Daniuczenko, **redaktorzy** – Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), redaktor stylistyczny – Anna Russu, redaktor techniczny – Olga Michaluk, **biuro redakcji** – Katarzyna Stepan. **Współpracownicy:** Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).
Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat), E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl Internet: http://ukraincy.org.pl **Fotoskład:** Redakcja „Nasze Słowo" **Druk:** Drukarnia „Efekt". Nakład 1700 egz. Pismo dofinansowano ze środków budżetu państwa Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa.
Konto bankowe dla wpłat w PLN: 47 1160 2202 0000 0000 5515 6292
Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD: IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa,
Konto bankowe dla wpłat tylko w USD: IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa.

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji. Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa" wyłącznie za zgodą redakcji. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Słowo" dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w wybranych EMPiK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Статті виражають точку зору авторів і не можуть уособлювати офіційну позицію Міністра внутрішніх справ та адміністрації.

eprasa.pl 7ed6586787

XX SPOTKANIA KULTUR

30 SIERPNIA 2025
SOBOTA GODZ. 16.00

RYNEK STAROMIEJSKI W KOSZALINIE

wystąpią m.in.

Romski zespół
DON VASYL

ukraiński zespół z Bielska Podlaskiego
HOYRAKY

Kaszubski Zespół Pieśni i Tańca z Bytowa
BYTÓW

organizator:

Związek Ukraińców w Polsce

sponsorzy:

Patronat Prezydenta Koszalina
KOSZALIN Centrum Pomorza
Pomorze Zachodnie
Muzeum w Koszalinie
ALFA-TRANS
PGK
Freida Fundacja Edukacyjno-Integracyjna Koszalin
ZOS Zarząd Obiektów Sportowych w Koszalinie
Nadbałtyckie Centrum Kultury Gdańsk
Instytucja Kultury Samorządu Województwa Pomorskiego
ZRZESZENIE KASZUBSKO-POMORSKIE
MOZAIKA
BODEX
Miejskie Wodociągi i Kanalizacja w Koszalinie
ROMEX

operatorzy medialni:

ad.Media Consulting
TVP I info
TVP 3 Szczecin
Polskie Radio Koszalin
Наше Слово
GK24.pl
Głos Koszaliński
Kurier Szczeciński
TV MAX
prestiż
naszemiasto.